

Alusten paloturvallisuus

TRAFICOM/214025/03.04.01.00/2022

Määräyksen tausta ja säädösperusta

Alusten paloturvallisuutta koskeva määräys on annettu viimeksi 12.6.2015 Liikenteen turvallisuusviraston toimesta. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom on toiminnassaan ja sidosryhmiltä saadun palautteen perusteella tunnistanut tarpeen antaa uusi, päivitetty määräys alusten paloturvallisuudesta.

Traficomın määräyksenantovaltuus perustuu aluksen teknisestä turvallisuudesta ja turvallisesta käytöstä annetun lain (1689/2009; jäljempänä alusturvallisuuslaki) 21 § 3 momenttiin ja 23 § 1 momenttiin. Lain 21 § 3 momentin perusteella Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa kalastusdirektiivin ja muiden direktiivien täytäntöön panemiseksi tarkemmat määräykset kalastusalusten teknisestä turvallisuudesta. Lain 23 § 1 momentin perusteella Liikenne- ja viestintävirasto voi antaa muille kuin lain 21 ja 22 §:ssä tarkoitetuille aluksille tarkempia teknisiä määräyksiä lain 5 §:ssä säädettyjen yleisten turvallisuusvaatimusten täyttämiseksi ja alusturvallisuuden kannalta riittävän tason varmistamiseksi.

Mainitut lain 21 ja 22 §:ssä mainitut alukset koskevat kalastusalueiden direktiivin soveltamisalaan kuuluvia kalastusaluksia ja erikoisaluksia, joista on säädetty omat turvallisuusmääräyksensä.

Kalastusaluksista on annettu määräys (TRAFICOM/565223/03.04.01.00/2019) ja erikoisaluksista (TRAFI/17496/03.04.01.00/2012).

Perinnealukset ovat suljettu tämän määräyksen soveltamisalan ulkopuolelle. Traficom on antanut perinnealusten turvallisuutta koskevan oman määräyksen (TRAFICOM/49681/03.04.01.00/2019).

Liikenteen turvallisuusvirasto on aiemmin antanut alusten paloturvallisuutta koskevan määräyksen (TRAFI/23041/03.04.01.00/2013). Nyt annettavalla määräyksellä kumotaan edellä mainittu Liikenteen turvallisuusviraston määräys.

Määräyksen tavoite

Määräyksen tavoitteena on varmistaa alusten paloturvallisuus, selkeyttää alusten paloturvallisuutta koskevaa sääntelyä suhteessa aiempaan määräykseen ja huomioida myös muiden, kuin polttomoottorilla liikennöivien alusten paloturvallisuus.

Määräyksen valmistelu

Määräysluonnos on valmisteltu virkatyönä Liikenne- ja viestintävirastossa.

Määräysluonnos ja perustelumuistioluonnos olivat julkisella lausuntokierroksella Lausuntopalvelu.fi -palvelussa 11.1.-22.2.2023.

Määräysluonnoksesta saatiin yhteensä kaksi lausuntoa. Lausunnon antoivat Suomen Matkustajalaivayhdistys ry ja Suomen Varustamot ry. Molemmat lausunnon lähettäneet tahot esittivät määräystä puoltavia huomioita sen sisällöstä ja tavoitteista.

Muutokset ja arvio määräyksen vaikutuksista

Määräyksen tavoitteena on selkeyttää sääntelyä. Nykyinen määräys on koettu tietyiltä osin epäselväksi ja vaikeaselkoiseksi. Määräykseen tehtävillä muutoksilla ja tarkennuksilla on sekä viranomaisen että asiakkaiden toimintaa selkeyttävä vaikutus.

Määräyksellä ei ole vaikutuksia nykyisen määräyksen mukaiseen turvallisuustasoon. Määräyksen vaatimukset pysyvät pääosin samanlaisina, vaatimuksiin tehdään vähäisiä selkeyttäviä tarkennuksia.

Määräyksellä ei ole vaikutuksia ympäristöön eikä esteettömyyteen.

Yksityiskohtaiset perustelut

Määräyksen kieli- ja ulkoasua täsmennettäisiin koko määräyksen osalta.

Määräyksessä muutettaisiin viittauksia Liikenteen turvallisuusvirastoon viittaaviksi Liikenne- ja viestintävirastoon.

Kohdasta "Säädöspерusta" poistettaisiin alusturvallisuuslain 22 §:n 2 momentti ja 83 §, koska määräykseen ei sisälly erikoisaluksia koskevia teknisiä vaatimuksia eikä siinä aseteta huoltoyrityksen hyväksymisen edellytyksiä ja niiden toiminnalle asetettavia vaatimuksia. Erikoisaluksia koskevista paloturvallisuusvaatimuksista määrätään erikoisalusten turvallisuudesta annetussa määräyksessä (TRAFI/17496/03.04.01.00/2012), jossa on viittauksia alusten paloturvallisuudesta annettuun määräykseen. Kohdasta poistettaisiin myös alusturvallisuuslain 21 §:n 3 momentti, koska määräyksellä ei panna täytäntöön kalastusalusdirektiiviä. Kalastusalusdirektiivi pannaan täytäntöön kalastusalusien turvallisuudesta annetussa määräyksessä (TRAFICOM/565223/03.04.01.00/2019), jossa on viittauksia alusten paloturvallisuudesta annettuun määräykseen.

Määräyksen 1.2 kohdan soveltamisalaa muutettaisiin siten, että jatkossa määräystä sovellettaisiin kaikkiin kotimaanliikenteen liikennealueiden II ja III matkustaja-aluksiin, joiden pituus on alle 24 metriä. Alle 24 metriä pitkät 1.7.1998 jälkeen valmistetut kotimaanliikenteen liikennealueiden II ja III matkustaja-alukset ovat poistuneet matkustaja-alusten turvallisuussäännöistä ja -määräyksistä annetun direktiivin 2009/45/EY alasta muutospäätöksellä (EU) 2017/2108, jolloin niihin sovelletaan kansallisia määräyksiä.

Määräyksen 1.4 kohdassa selkeytettäisiin määritelmien suhdetta alusturvallisuuslain 2 §:ssä säädettyihin määritelmiin. Kohdasta poistettaisiin ne määritelmät, jotka sisältyvät jo alusturvallisuuslain 2 §:ään ja joita sovelletaan siten myös tähän määräykseen. Määritelmien poistaminen vähentäisi tarvetta muuttaa määräystä silloin, kun alusturvallisuuslain 2 §:n määritelmiä muutetaan. Määritelmän uutta kohtaa 30 muutettaisiin siten, että koneistotiloilla tarkoitetaan myös tiloja, joissa on aluksen propulsioon käytettäviä akkuja. Määräyksen kannalta katsotaan tarpeelliseksi huomioida alustekninen kehitys, jonka perusteella koneistotilojen määritelmä tulee ulottaa sähkökäyttöisiin aluksiin. Sovellettaessa määräyksen vaatimuksia aluksen propulsioon käytettäviin akkuihin, niin kutsuttujen superkondensaattorien kohdalla paloriski tulee ottaa huomioon aluskohtaisesti.

Lisäksi määräyksen 1.4 kohdassa täsmennettäisiin vaikeasti syttyvän aineen (SL 1) määritelmää siten, että vaikeasti syttyvällä aineella tarkoitettaisiin ainetta, joka on määritelty rakennustietosäätien ohjeessa "Sisusteiden paloturvallisuus. Julkiset tilat" (RT 08-11098, SIT 08-610087, KH 60-00509). Vaikeasti syttyvän aineen määritelmän muuttaminen on tarpeen, koska sisäasiainministeriön pelastusosaston ohje sisusteiden paloturvallisuudesta (A:56, Dnro 4/011/98) ei ole enää voimassa.

Määräyksen 1.5 kohta, jonka mukaan vuokraveneiden on täytettävä vuokraveneiden laitteita ja varusteita koskevassa määräyksessä niille asetetut paloturvallisuutta koskevat vaatimukset, kumottaisiin tarpeettomana, koska vuokravene on poistunut alusturvallisuuslain soveltamisalasta 1.6.2020 ja vuokraveneiden laitteista ja varusteista annettu määräys (TRAFI/31284/03.04.01.00/2014) on kumottu 1.6.2020. Nykyisen määräyksen kohdasta 1.5.7 tulisi kohta 1.5.6.

Määräyksen kohtaan 1.5 lisättäisiin uusi kohta, jonka mukaan perinnealusten olisi täytettävä perinnealusten turvallisuutta koskevassa määräyksessä niille asetetut paloturvallisuutta koskevat vaatimukset.

Määräyksen kohta 2 muutettaisiin paloturvallisuusvaatimuksista muotoon tekniset vaatimukset. Kohdan sisältöä muutettaisiin niin, että aluskohtaiset paloturvallisuusvaatimukset siirrettäisiin lukuihin aluskohtaisista paloturvallisuusvaatimuksista. Kohdan 2 sisältö olisi jatkossa paloturvallisuuslaitteiden teknisistä vaatimuksista, jotka soveltuvat kaikkiin paloturvallisuuslaitteisiin ja aluksiin.

Määräyksen kohdan 2.2 viidennessä alakohdassa muutettaisiin viittaus hätäpalo-pumpusta viittaukseksi varapalopumppuun.

Määräyksen kohdan 2.3 neljännessä alakohdassa täsmennettäisiin, että paloputkisto on tarvittaessa varustettava varoventtiilillä. Varoventtiili ei ole tarpeellinen keskipakopumpuilla varustetuissa paloputkistoissa.

Määräyksen kohdan 2.7 vaatimusta rajapintojen kaasutiiviyydestä täsmennettäisiin riittäväksi kaasutiiviydeksi.

Määräyksen kohdan 2.9.2 vaatimusta havaitsemisjärjestelmän toiminnan kokeilemisesta täsmennettäisiin niin, että toimintaa on kokeiltava laitteilla.

Määräyksen kohtaan 3.2 tehtäisiin lisäys, jonka mukaan propulsioon käytettävien akustoja sisältävään konetilaan tulisi asentaa kiinteä vesipohjainen palonsammutus-järjestelmä, joka on hyväksytty kohdan 1.6 mukaisesti tai vastaava akkupalojen sammutukseen hyväksytty järjestelmä. Lisättävä vaatimus perustuisi tavoitteeseen huomioida sähkökäyttöiset alukset määräyksessä.

Määräyksen kohdan 3.10 taulukkoja 1 ja 2 koskeviin huomautuksiin tehtäisiin lisäys, minkä mukaan propulsioon käytettyjä akkuja sisältävä koneistotila tulisi olla taulukon lisäksi eristetty A-60-paloluokkaan, mikäli se on vasten A-kategorian koneistotiloja tai hengenpelastuslaitteita. Lisäys perustuisi luokituslaitosten määrittelemiin sähkökäyttöisten alusten paloturvallisuusvaatimuksiin.

Määräyksen kohdassa 3.19.3.1 vaatimusta pohjakaivojen vetoisuudesta muutettaisiin niin, että se käsittelee pilssikaivoja.

Määräyksen kohdan 3.22 koskevaa matkustaja-alusten palontorjuntakaavioiden vaatimusta muutettaisiin siten, että se koskisi vähintään 15 metriä pitkiä aluksia yli 15 metriä pitkien alusten sijasta. Vaatimuksen muuttaminen on perusteltua, jotta se ulottuu kaikkiin alusrekisteriin merkittäviin matkustaja-aluksiin.

Määräyksen kohdan 3.23 ei-teräksisille matkustaja-aluksille kuuluvia vaatimuksia tarkennettaisiin siten, että ei-teräksisessä kotimaanliikenteen matkustaja-aluksessa, jonka pituus on vähintään 15 metriä, tulisi olla kohdan 2.11 mukaiset palontorjuntakaaviot. Lisäksi tarkennettaisiin, että ei-teräksisen kotimaanliikenteen matkustaja-aluksen on täytettävä määräyksen kohtien 3.2-3.5 matkustaja-aluksia koskevat tarkemmin määritellyt vaatimukset.

Määräyksen kohdan 3.23.3 alakohdan 3 vaatimuksia täsmennettäisiin koskemaan A-kategorian koneistotiloja. Lisäksi siitä poistettaisiin viittaus lastitiloihin ja siinä muutettaisiin vaatimuksia, jotka koskevat tilannetta, jossa koneistotilojen yläpuolisella kannella säilytetään hengenpelastuslaitteita, siten, että ne ovat samanlaisia kuin kohdan muut eristysvaatimukset.

Määräyksen kohdan 4.8.2 tekstiä täsmennettäisiin koskemaan A-kategorian koneistotiloja. Lisäksi siinä viitattaisiin vastaavan turvallisuustason takaavan materiaalin sijasta muuhun palamattomaan materiaaliin, joka normaalissa polttokohteessa teräksen kanssa testattuna täyttää A-60-paloluokan vaatimukset. Lisäksi siitä poistettaisiin viittaus lastitiloihin ja siinä muutettaisiin vaatimuksia, jotka koskevat tilannetta, jossa koneistotilojen yläpuolisella kannella säilytetään hengenpelastuslaitteita, siten, että ne ovat samanlaisia kuin kohdan muut eristysvaatimukset. Muutokset ovat tarpeen, koska määräyksen nykyisen sanamuodon mukaan uusilla aluksilla, joiden bruttovetoisuus on alle 50, ja olemassa olevilla aluksilla olisi muita tiukemmat vaatimukset koneistotilojen eristämisestä.

Määräyksen kohdan 4.9 taulukoiden 3 ja 4 koskevien huomautusten numerointia korjattaisiin. Lisäksi huomautuksiin lisättäisiin uusi neljäs kohta, minkä mukaan propulsioon käytettävä akkuja sisältävä konetila tulisi olla taulukon lisäksi eristettynä A-60-paloluokkaan, mikäli se on vasten A-kategorian koneistotiloja tai tiloja, joissa on hengenpelastuslaitteita.

Määräyksen kohtaan 4.21 lisättäisiin, että ei-teräksisessä lastialuksessa, jonka pituus on vähintään 24 metriä, on oltava kohdan 2.11 mukaiset palontorjuntakaaviot. Lisäksi lisättäisiin vaatimus, jonka mukaan ei-teräksisen lastialuksen olisi täytettävä kohtien 4.2, 4.3, 4.6 ja 4.19 vaatimukset myös palomiehen varusteiden, käyttö- ja huolto-ohjeiden ja paloharjoitusten osalta.

Määräyksen kohtaan 7.2 lossien palonsammutusjärjestelmästä asetettaisiin uusi vaatimus 1.3.2023 jälkeen rakennetuille losseille. Tämän jälkeen rakennetuissa losseissa palopostien lukumäärän ja sijainnin tulisi olla sellainen, että vähintään yksi vesisuihku yksikappaleisesta letkusta ulottuisi aluksen jokaiseen osaan, joihin matkustajat ja laivaväki tavallisesti pääsevät matkan aikana, sekä jokaisen lastitilan kaikkiin osiin, kun tila on tyhjä. Lisäksi tällaiset palopostit olisi sijoitettava suojattujen tilojen sisäänkäyntien läheisyyteen. Muutos on tarpeellinen ottaen huomioon lossien viimeaikaisen kokoluokan kehityksen.

Määräyksen kohtaan 7.4 lossien palonsammutusjärjestelyistä asetettaisiin uusi vaatimus, jonka mukaan propulsioon käytettävien akustoja sisältävään konetilaan

tulisi asentaa kiinteä vesipohjainen palonsammutusjärjestelmä, joka on hyväksytty kohdan 1.6 mukaisesti tai vastaava akkupalojen sammutukseen hyväksytty järjestelmä. Lisättävä vaatimus perustuisi tavoitteeseen huomioida sähkökäyttöiset alukset määräyksessä.

Määräyksen kohdan 8 otsikkoa, joka on "Paloturvallisuusvaatimukset uusille kalastusaluksille, joiden pituus on alle 24 metriä ja olemassa oleville kalastusaluksille", yksinkertaistettaisiin siten, että uusi otsikko olisi "Kalastusalukset". Määräyksen soveltamisalaa täsmennettäisiin kohdassa 9.1 kalastusaluksen kohdalta siten, että kohdasta kävisi selkeästi ilmi, että kohtaa ei sovelleta 1.1.1999 tai sen jälkeen rakennettuun yli 24 metriä pitkään olemassa olevaan kalastusalukseseen.

Määräyksen kohtaan 9 lisättäisiin uusi kohta, jonka mukaan Liikenne- ja viestintävirasto antaa pyydettäessä määräyksessä mainituista englanninkielisistä standardeista, joita ei ole julkaistu suomen ja ruotsin kielellä, tietoja suomen ja ruotsin kielellä. Säädöksissä viitattavien standardien kielestä annetun lain (553/1989), jota sovelletaan lain 1 §:n perusteella myös lakia tai asetusta alemman asteisiin säädöksiin, kuten määräyksiin. Lain 7 §:ssä edellytetään, että jos säädöksessä viitataan standardiin, jota ei ole sekä suomen että ruotsin kielellä, säädöksessä on ilmoitettava, mikä viranomainen antaa tietoja standardista suomen ja ruotsin kielellä tai mistä on saatavissa lain 5 §:ssä tarkoitettuja käännöksiä. Määräyksessä viitataan sellaisiin standardeihin, joita ei ole saatavilla suomen eikä ruotsin kielellä, minkä vuoksi maininta on tarpeellinen. Tietojen antaminen ei kuitenkaan tarkoita standardien kääntämistä kokonaisuudessaan.

Määräyksen aikataulu/voimaantulo

Määräys tulee voimaan toukokuussa 2023.